

ឧរពនា ក្រសួងពេទ្យ សាខាបន្ទូន នគរបាលភ្នំពេញ ៩៦០៣១៩២០៧០៨០ លេខ ៩៣. ៦០១៩៨០. ២០១២.

საერთაშორისო გაცემლების კვირაცხვის ფარგლებში ახარისკებულ გაცემლების დღა აღინიშვნა

საქართველოში ამერიკის საელჩოსა და საერთაშორისო განათლების ცენტრის ორგანიზებით პათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში ამერიკული განათლების დღე აღინიშნა. საქართველოში ამერიკის საელჩოს კულტურის ატაშემ — ლოლა პეტროვამ, ინგ-ნარდგინების დასასრულს პროგრამების — „შვიდობის კორპუსის“, „ისწავლე და ასწავლე საქართველოსთვის“ მოხალისებისა და ამერიკული უნივერსიტეტების კურსდამთავრებულების მონაცილეობით გაიმართა დისკუსია თემაზე: „სტუდენტური ცხოვრება ამერიკაში“.

თაცემას განვითარების მინისტრის უცნობელობის და განვითარების სამინისტრო

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ მეცნიერებათა, ბიზნესისა და სამართლმცოდნეობის ფაკულტეტისა და გრაცის უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტს შორის მემორანდუმი გაფორმდა. თანამშრომლობა ხელს შეუწყობს სამართლებრივი

II პრეზიდენტის კონფერენცია „საგანგმოო მოვლენები და ტერიტორიების

ისე ერთ ისტორულ თანამდებობების გამოჩეულ გაფორმა

სახელმწიფო უნივერსიტეტ-
სა და იუნის ემრეს ინსტი-
ტუტს შორის ხელშეკრულება
ითვალისწინებს უმდლლესი სა-
განმანათლებლო დაწესებულე-

ბსე-ს „საქავევო უნივერსიტეტის“ ეგიზიტ მათემატიკაში გავიჩინი რეზიუმე

„საბაკვშვილი“ უნივერსიტეტის
ტის“ ეგიდით ბათუმის შოთა
რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტში მათემატი-
კის ნიჭით დაჯილდოებულ
მოზარდებს შორის გუნ-
დური შეჯიბრი ჩატარდა

სტატისტიკური და პროცესურული მონიტორინგი 2007 წლის 8 ნოემბრის გაცილენილი მოვლაზე

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დამიუკიდებელი სტუდენტური მოძრაობა „ალ-ტერნატივა“-ს არგანიზებით სტუდენტები, პროფესიონალური მასწავლებლები და საზოგადო დოკომენტების წარმომადგენლები შეიკრიბნენ. შეხვედრაზე სტუდენტური მოძრაობის წევრები

ბეპის ერთობლივი სასწავლო
სამეცნიერო პროექტებისა და
გაცვლითი პროგრამების განხ-
ორციელებას. მემორანულმ-
ხელს შეუწყობს განათლების
და მეცნიერებათა ფაკულტეტის
თურქული ენისა და ლიტერ-
ატურის მიმართულებისათვი-
თურქეთიდან მაღლალკვალი-
ფიციური კადრების მოწვევას
პროფესორ-მასწავლებლები-
უცხოეთში სტაუირებას, კაბი-
ნეტების მატერიალურ-ტექნი-
კური ბაზის გაუმჯობესებას
და ლიტერატურის მიწოდე-
ბას.

ახალი არქეოლოგიური აღმოჩენები აჭარაში

„არქეოლოგიური აღმოჩენა
ჩასვენდებული მზის ხელახალ
ამობრძნებინგბას ჰგავს. იგი
შუქს წყენს პნელით მოცულ
შორეულ წარსულს“.

→ 83. 3

“შრომაში, ძიებაში გაიღლია
წლები. დღეს ისევ ენერგიული,
ახალგაზრდული შემართებით
განაგრძობს საქმეს 70 წლის
ლგაწლობრივი მეცნიერი,
ხელმძღვანელობს ფოლკლო-
რისა და დიალექტოლოგის
განყოფილებას ჩსუ-ს
სამეცნიერო-კვლევითი ცენტ-
რის ნიკო გერძენიშვილის
ჰუმანიტარულ და სოციალურ
მეცნიერებათა მიმართულებაში.
ხშირი გული ისევ ველისკენ
მიუწევს. ეს კარგის ინშანია.
გაკეთებული ხელშესახებია,
გასაკეთებელი კი ისევ ბევრია.
გამოსაცემად მზადაა მისი
„ჩვენებურების ქართულის“ II
ტომი, „სტამბოლის ქართული
სავანე“ (თურქულ ენაზე), მისი
რეაქტორობით მომზადებული
აჭარული ფოლკლორულ-
დიალექტოლოგიური კორპუსი
და ბევრი სხვა”.

→ 83. 4

„როგორც კელი ა დნიშნავ-
და, ა დამიანები განსხვავდებიან
ერთმანეთისაგან სიტუაციის ინ-
ტერპრეტაციის მიხედვით, ისი-
ნი შეიძლება დაემსგავსონ ერთ-
მანეთს, თუ მსგავსად მოახდენენ
თავისი გამოყდილების ინტერ-
პრეტაციას. ა დამიანები იმი-
ტომ კი არ ჰგვანან ერთმანეთს,
რომ ერთი და იგივე მოვლე-
ნები განიცადეს ცხოვრებაში, ან
ერთნაირად იქცევიან, არამედ
იმიტომ, რომ მოვლენებს აქვთ
მათვის ერთნაირი ფსიქოლო-
გიური მნიშვნელობა.“

7

მა 2007 წლის 8
ნოემბერს, უნი-
ვერსიტეტის დარ-
ბევის ამსახველი
ვიდეოკადრები
წარმოადგინეს და
უმაღლეს საგანმანა-
თლებლო დაწესებ-
ულებაში განვითა-
რებული მოვლენები
გაიხსენეს. ახალ-
გაზრდებმა აკადე-
მიურ ჟერსონალთან
სპეცრაზმელების მეერ-
ჩებისა და პროფესორ-
ებლების დარბევის
დაგმეს, დამნაშავეთა
ენა და პოლიტიკატიმი-
ბსუ ს სტუდენტებისა
ნანიძისა და დიმიტრი
იქის გათავისუფლება
ვეს.

ქონებასი სტატუსის მიზანის საკათავო ესის გამოსავლასთან

მსოფლიო ბანკში საქართველოს
განვერიანების 20 წლის აღსანიშნა-
ვად ეწყობა კონკურსი საუკეთესო ეს-
ების გამოსავლენად. დამატობრებული
კურსისა და მაგისტრატურის სტუ-
დენტებს ქვეყნის მასშტაბით ეძლევათ
უნიკალური შესაძლებლობა, იმსჯელონ
საქართველოს განვითარების პროცეს-
ტივებზე. კონკურსის მიზანია, ჩართოს
სტუდენტები ინტელექტუალურ დისკუ-
სიაში საქართველოს წინაშე არსებუ-
ლი გამოწვევების შესახებ. კონკურსი
მონაწილეობას იღებს ცენტრალური
სასამართლებოს მონაწილე უნი-
ვერსიტეტი უზრუნველყოფს წარდგენი-
ლი ნაშრომების პირველად შეფასებას
მსოფლიო ბანკის მიერ დადგნილი სა-
კონკურსო წესების მიხედვით. საუკეთე-
სო ესეები წარდგინება მსოფლიო
ბანკის კომისიას საბოლოო გადაწ-
ყოფილების მისაღებად.

კულტურული მომავალის განვითარება. გამოვლინდება ათი საუკეთესო ეს-
ერის ავტორი და მათი უმაღლესი სახ-
ნავლებელი. ნაშრომები გამოქვეყნდება
მსოფლიო ბანკის ვებ-გვერდზე. ხუთი
საუკეთესო ესეის ავტორი მიიღებს
1,000 ლარის ოდენობის ფულად ჯილ-
დოს.

ବାଲିକାମଧ୍ୟରେ ତେମିବା: ସାହୁରତପ୍ରେଲାଙ୍ଗ
କାନ୍ଦିଲେ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ଶେମଦ୍ଦେଖ
କାନ୍ଦିଲେ ନାହିଁ ନାହିଁ ନାହିଁ ଶେମଦ୍ଦେଖ

20 မိတ်ဆက်ခဲ့သူများ ၁၆၂၅
ပါရီဒေါ်လှိုင် ရှိအပ်

- შეავსეთ ელექტრონული ფორმა და დაურთეთ ნაშრომს
 - წარადგინეთ ნაშრომი იმ უნივერსიტეტის მეშვეობით, სადაც სწავლობათ (სტუდენტების მიერ მსოფლიო ბანკში წარდგინილი ესეები არ განიხილება)
 - ნაშრომი შეიძლება დაინტერის როგორც ქართულ, ასევე ინგლისურ ენაზე
 - ნაშრომი უნდა იყოს სტუდენტის მიერ შესრულებული

- ნაშრომში მითითებული უნდა იყოს გამოყენებული წყაროები
- ნაშრომი უნდა იყოს 3 დან 5 გვერდამდე (სიტყვების რაოდენობა: 900-დან 1500-მდე)
- შესაძლებელია გრაფიკების, ცხრილებისა და სურათების გამოყენება ზემოთ აღნიშული გვერდების რაოდენობის გათვალისწინებით
- ესეების წარდგენა შესაძლებელია ელექტრონულად, ფორმატში, ან ნაბეჭდი ასლის სახით
- ესეები უნდა ეხმაურებოდეს გამოცხადებულ თემას: საქართველო კიდევ ოცინლის შემდეგ

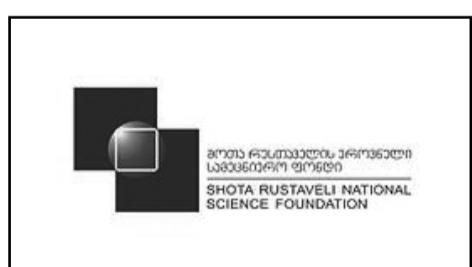
ნაშრომები მიიღება საკონკურსო
ელ.ფოსტაზე: nino_inaishvili@yahoo.com

- ყველა ნარმოდგენილი ნაშრომი შეისახება შემდგენი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:
- მეცნიერება ჩამოყალიბებული ხედვა
- ამ ხედვის განსახორციელებლად გასაჰლელი გზა
- აზროვნების ლოგიკური ჯაჭვი
- ესეიში გამოხატული მოსაზრებების მტკიცე დასაბუთება
- ორიგინალური, შემოქმედებითი გადაწყვეტა

შენიშვნა: მიეცასალმებით სტუდენტების მიერ სტილის თუ მიდგომის თავისუალობა არჩევანის

მეორე ეტაპი:
 მსოფლიო ბანკის კომისია მიიღებს საბოლოო გადაწყველიტებას ზემოთ აღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით გამარჯვებულთა ვინაობა გამოცხადდება ა.ნ. 14 დეკმბრის მსოფლიო ბანკის პრეს-რელიზში გამარჯვებული ესეები გამოქვეყნდება მსოფლიო ბანკის ვებგვერდზე. გამარჯვებულ სტუდენტებს და მათი უმაღლესი სასწავლებლების ნარმომადგენლებს 18 დეკმბერს მსოფლიო ბანკი ჯილდოებს გადასცემს.

ენოვარსიტეტის ახალგაზრდა გველევარებები პრეზიდენტის სახელით გრაციების კონკურსი

შოთა რუსთაველის ეროვნულმა
სამეცნიერო ფონდმა ახალგაზრდა
მეცნიერთათვის პრეზიდენტის სა-
მეცნიერო გრანტების 2012 წლის
კონკურსის შედეგები გამოაქვეყნა.
საგრანტო კონკურსში გამარჯვება
მოიპოვეს ბათუმის შოთა რუსთავე-
ლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ახალგაზრდა მკვლევრებმა: რუსლან
ბარამიძემ, ბადრი გეჩხაიამ და მა-
რინა ნაგერვაძემ. სამეცნიერო ცენ-
ტრის ნიკო ბერძენიშვილის ჰუმანი-
ტარულ სოციალური მიმართულების
უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი

የኢትዮጵያ ቤት የሚከተሉ ማረጋገጫ

თამილა გაბაიძე და თამარ გაბე-
ლია სოციალურ მეცნიერებათა, ბი-
ზნესისა და სამართალმცოდნეობის
ფაკულტეტის სამართალმცოდნეობის
სპეციალობის მესამე კურსის სტუ-
დენტები არიან. დაზარალებულმა
მოქალაქეებმა განცხადებით სწორედ
„იურიდიულ კლინიკას“ მიმართეს.
სტუდენტი გოგონები მათ ვინაობას
არ ასახელებენ, რადგან ეს თვით მათ-
მა კლინიკებმა არ ისურვეს. აქედან
გამომდინარე, მხოლოდ ინიციალების
დაწერით შემოვიფარგლებით.

„2012 წლის 3 ოქტომბერს
იურიდიულ კლინიკაში მივი-
ღე მოქალაქე მ.მ., რომელსაც
სჭირდებოდა ჩვენგან იურიდ-
იული დახმარება. კერძოდ,
მას სურდა განქორნინება
თავის მეუღლესთან — ი. მ—
სთან. გავესაუბრე, დავადგინე
საქმის ფაქტობრივი გარე-
მოებები, დავავალე საჭირო
მტკიცებულებების შეკრება,
ასევე ვთხოვე ნოტარიუსთან
გაეფორმებინა მინდობილობა
ჩემთვის, რათა შემესრულე-
ბინა სასამართლო პროცესზე
მისი წარმომადგენლის უფლე-
ბამოსილებები. სწორედ ამის
შემდეგ დავიწყე სარჩელზე
მუშაობა. 2012 წლის 12 ნოემ-
ბერს ბათუმის საქალაქო სა-
სამრთლოში პროცესი შედგა
და მოსამართლემ დააკმაყო-
ფილა ჩემი მარწმუნებლის
სარჩელი“, — ამბობს თამი-
ტა ასაკიძე.

რიდიული კლინიკის“ არსებობით
და ამით მომავალი იურისტისთვის
აუცილებელი პრაქტიკიული უნარ
ჩვევების ჩამოყალიბებაზე შიუთითე-
ბენ.

შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის „იურიდიული კლინი-
კა“ მიმდინარე სასწავლო წელს მოქ-
მედებს EWMI-jilep (ნომერი 729 12211
გვ. 100) 15 000 ლარის ღია მატება.

301720) გრანტის ფარგლებში.
გაზიერ „პათუმის უნივერსიტეტის“
მკითხველს შევასხენებთ, რომ ეს „იუ-
რიდიული კლინიკის“ სტუდენტების
პირველი წარმატება არ არის.

ახალი არქეოლოგიური აღმოჩენები აჭარაში

„არქეოლოგიური აღმოჩენა ჩასვენებული მზის
ხელახალ ამობრნებულის ჰავას. იგი შექმნა ჰავების
ბნელით მოცულ შორეულ წარსულს..“

აჭარა მატერიალური კულტურის
ძეგლებით მდიდარი მხარეა. ულა-
მაზეს პუნებას კიდევ უფრო ამშვენებს
და მიმზიდველს ხდის მთიანეთსა და
ხეობებში, მთისწინა ზოლსა თუ ზღვი-
სპირეთში განვითარებული უძველესი ციხე-
ქალაქები, სათვალვალო კოშკები,
გზები და საგზაო ნაგებობანი, ხიდები,
ეკლესია მონასტრები და ა. შ.

გასული საუკუნის 60-იანი წლები-
ში დაიდან (1958 წელს დაარსდა 6.
ბერძნიშვილის სახელობის სა-

სამუშაოები მიმდინარეობდა ქობუ-
ლეთ-ფიჭვნარის, გონიო-აფსაროსის,
ბათუმისციხის, ფურტიოს, ჩაქვის
ჩაისუბანში და სხვა. ამჟამადაც არ-
ქეოლოგთა ერთი ჯგუფი მუშაობს
ერგებს ტერიტორიაზე, სადაც მიმდი-
ნარეობს შუა საუკუნეების ეკლესიის
ნაშთების შესწავლა.

ჩვენი კვლევის ობიექტს წარმოად-
გენდა შუახევის მუნიციპალიტეტის,
კერძოდ, სოფელ ფურტიოს ძველი
ნამოსახლარისა და ნაეკლესიარის

ადგილობრივ მკვიდრთა გადმო-
ცემით ძველი სამარხები უნდა
იყოს. სამეურნეო საქმიანობის
შესრულების დროს ყოფილა შემ-
თხვევები ძვლოვანი მასალის აღ-
მოჩენისა.

„ალალურის“ ტერიტორიაზე გაი-
მინდა ორი ერთმანეთის ურთიერთ-
პარალელურად ამოყვანილი, მშრალი
კედლის წყობის ნაშთები. შესაძლე-
ბელია გარე კედელი საცხოვრებელი
ნაგებობის გალავანს წარმოადგენდა,
ხოლო შიდა კედელი კი, ნაგებობის
ნაშთებს. ამ ტერიტორიის ბოლომდე
შესწავლა ვერ მოვახრეობთ. გათხრე-
ბი ამ უბანზე მომავალშიც გაგრძელ-
დება.

ძალზე საინტერესო აღმოჩნდა
გათხრები სკოლის მიმდებარე ტერი-
ტორიაზე, სადაც ადგილობრივ მკვი-
დრთა გადმოცემით სამეურნეო სა-
მუშაოების დროს ხშირად ჩნდებოდა
ადამიანის ძველი. თავის დროზე
აღნიშნულ ადგილას გამართული
ყოფილა სკოლის ინტერნატი, შემ-
დეგ სასადილო. იგი რამოდენიმეჯერ
გაუსწორებიათ, გადაუთხრიათ. ამდე-
ნად, საკმაოდ დიდი, დაახლ. 50-70
სმ სისქის მინა მოუხსნიათ. ზედაპი-
რულად რამე ნაგებობის კვალი არ
შეიმჩნეოდა. ჰუმუსისა და 15-20 სმ

უნდა ითქვას, რომ სოფელი ფურტიო
ადრეც საკმაოდ მჭიდროდ ყოფილა
დასახლებული. ეკლესიის ირგვლივ
წარმოქმნილა დასაკრძალავი ფართო-
ბის პრობლემა, რის გამოც აქაურთ
დაუწყიათ ძველ სამარხებზე ზემო-
დან ახლების გამართვა. ამის გამო
ფეხები, სამარხები დარღვეულია.
მიუხედავად ამისა, მაინც შეიძლება
გარკვეული წარმოდგენა ვიქონიოთ
სამახთა ტიპებსა თუ დამარხვის წეს-
ზე. სამარვანზე სულ გაითხარა 12
ქრისტიანული სამარხი. მათგან სამ
სამარხში დაფიქსირდა ინვენტარი.
მიცვალებულს ჩაყოლებული ჰქონდა
ჯამები.

აჭარისწყლის ხეობის სხვა
ძეგლების მსგავსად აქაც სამარხების
ერთადერთი ტიპი ორმოსამარხებია.

ეკლესიის გათხრებისას აღმოჩნდა
სხვადასხვა სახის კერამიკული მასა-
ლა. ქვევრების, დერგების, ჯამების,
მოჭიქული კერამიკის ნატეხები, ბრინ-
ჯაოს ზარავი (2 ცალი), ასევე ერთი
მძივი და ორი ცალი მონეტა. მიმ-
დინარეობს მოპოვებული მასალების
დამუშავება. მათი ბოლომდე შესწავ-
ლა ვფიქრობთ ძალზე საინტერესო
ინფორმაციას მოგვცემს აქაურ მკვი-
დრთა სამეურნეო საქმიანობისა და

მეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტი)
სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს
ტერიტორიაზე ინტენსიურად მიმდინ-
არეობს არქეოლოგიური სამუშაოები.
1994 წელს გაიხსნა ბათუმის არქე-
ოლოგიური მუზეუმი, გონიო-აფსა-
როსის მუზეუმ-ნაკრძალი. ფართოდ
გაიშალა არქეოლოგიური სამუშაოე-
ბი. ყოველწლიურად იმართება არქე-
ოლოგიური ექსპედიციები.

2012 წელი საკმაოდ ნაყოფიერი
აღმოჩნდა ჩვენთვის. ერთდროულად

შესწავლა. სოფელი ფურტიო მდე-
ბარეობს შუახევის რაიონში, მდ.
აჭარისწყლის მარცხნიან სააპიროზე.
ბათუმიდან 82, ხოლო შუახევიდან 16
კმ. მოშორებით. ეს სოფელი მდე-
ბარეობს მეტად ხელავრელ ადგი-
ლას. აქა დაცული შუა საუკუნეების
თაღვანი ფურტიოს (თამარის) ხიდი.
აქ გაივლიდა გზა სხალთისა და ხიხა-
ნის მიმართულებით.

ადგილობრივი მოსახლეობის ინ-
ციატივითა და აჭარის კულტურული
მემკვიდრეობის დაც-
ვის ეროვნული საა-
გენტოს ხელშეწყო-
ბით არქეოლოგიური
სამუშაოები სოფელ
ფურტიოში განხორ-
ციელდა ორ ადგი-
ლას:

1. სოფლის დასაწყისში, მრომელსაც
ადგილობრივი მო-
სახლეობა „ალალ-
ურს“ ეძახის, ზედა-
პირულად დიდ
ფართობზე შეინიშნე-
ბოდა მშრალი წყო-
ბით, ქვის დიდი ლი-
დებით შედგენილი
კედლის წყობა. წი-
ნასწარი დაზვერვისა
და დათვალიერების
(პროფ: ა. კახიძესთან
და შ. მამულაძესთან
ერთად) შედეგად
გადაწყდა ამ ტერი-
ტორიის შესწავლა.
2. სოფლის ცენტრში,
სკოლის მიმდებარე
ტერიტორია. სადაც

სისქის ზედა შავი ფენის აღების შემ-
დეგ, თხრილის ჩრდილო დასავლეთ
მონაკვეთში გამოიკვეთა საძირკვლის
ქვები, კედელი.

გათხრება ცხადყო, რომ ეკლესი-
ის სამხრეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ
მონაკვეთში (საერთოდ არაა გამოყ-
ენბული ეკლესიის ჩრდილოეთი და
დასავლეთი მონაკვეთი) გაჩენილა
საკმაოდ დიდი სასაფლაო, რომელიც
როგორც ჩანს, დიდი ხნის მანძილ-
ზე ემსახურებოდა აქაურ მკვიდრთ.

რელიგიური რწმენა-წარმოდგენების
შესახებ. არქეოლოგიური ექსპედი-
ციის პარალელურად ენათმეცნიერმა
ელზა ფუტკარაძემ სოფლის უხუცე-
სი პიროვნებებისგან ჩაიწერა ძალზე
საინტერესო მასალები. მომავალში
დაგეგმილი გვაქვს ერთობლივი ნაშ-
რომის მომზადებაც.

ვინ იცის კიდევ რამდენ საიდუმლოს
ინახავს აჭარის მადლიანი მიწას.

**არქეოლოგი
თარიღი ეპრალი**

ଓଡ଼ିଆ ଭ୍ରମଣାଳୀ - 70

ქალბატონი შუშანა ფუტკარაძე
დაიბადა 1942 წლის 8 ნოემბერს
შუახევის რაიონის სოფ. ომანაურში.
იქვე, მეზობელ სოფელ დღვანში,
მიიღო საშუალო განათლება და
სკოლაში სწავლის დროს გაუღვივეს
მეცნიერული კვლევის ინტერესიც. ჯერ
კიდევ საშუალო სკოლის მოწაფე
მოამზადა მოხსენება „ჩემი სოფლის
ფოლკლორი“ (ხელმძღვანელი დინა
თათარიშვილი, ქართული ენისა და
ლიტერატურის მასწავლებელი),
რომელიც 1959 წელს მოხსავლეთა
XIV სასწავლო-შემოქმედებით
რესპუბლიკურ კონფერენციაზე (24-
30 მარტი) წაიკითხა და ჭილდოც
მიიღო.

სკოლის დამთავრების შემდეგ, 1959 წელს შ. ფუტკარაძე ჩაირიცხა შოთა რუსთაველის სახელობის ბათუმის სახელმწიფო პედაგოგიურ ინსტიტუტში ქართული ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის სპეციალობაზე, რომელიც წარჩინებით დაამთავრა 1964 წელს.

60-იანი წლების ბათუმის
პედინსტიტუტი იყო უკვე
ჩამოყალიბებული უმაღლესი
სასწავლებელი, საინტერესო
ისტორიითა და ტრადიციით.
ისტორია - გილოლოგიის
სპეციალობაზე იმხანად
მოღვაწეობდნენ უკვე აღიარებული
სპეციალისტები: დოც. შოთა
ნიუარაძე, დოც. ნადია საბაშვილი,
დოც. ალექსანდრე ჩავლეიშვილი,
დოც. ნელი დუმბაძე, დოც. პარმენ
ცქვიტარია, დოც. ვლადიმერ
სიჭინავა, დოც. იური სიხარულიძე
და სხვები, რომელთა ხელშიც შე
ფუტკარაძემ პირველი პროფესიული
წრთობა მიიღო. იგი, როგორც
წარჩინებული სტუდენტი, დატოვეს
ისტორიის კათედრაზე ლაბორანტად
სამეცნიერო მუშაობისათვის
მოსამზადებლად.

1965 წლიდან შუშანა ფუტკარაძე
პედაგოგიურ საქმიანობას ეწეოდა
მაღალმთიანი აჭარის სოფლებში:
ჯერ ვერნების რვაწლიან საშუალო
სკოლაში (1965-1966 წწ.), ხოლო
შემდეგ - დიოკნისის საშუალო
სკოლაში (1966-1968 წწ.), სადაც
სკოლის დირექტორის თახამდებობაც
მეტაცა.

1968 წლს შ. ფუტკარაძე საკმიან
პედაგოგიური გამოცდილებით
დაბრუნდა ზათუმის პედისტიტუტში,
1968-1977 წწ. იყო ქართული
ენისა და ლიტერატურის კათედრის
მასწავლებელი, 1977-1981 წწ. - ამავე
კათედრის უფროსი მასწავლებელი,
ხოლო 1981 წლითან - ოლეგნტი

შ. ფუტკარაძემ 1978 წელს ივ-
გავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტში
წარმატებით დაიცვა საკანდიდატო
დისერტაციია თემაზე „შალვა
დადიანის ენა და სტილი“ (მეცნიერ-
ელ მძღვანელობით პროფ. ივანე
ჭავლარაძე).

ქავთორადე).
1991 წელს ბათუმის პედაგოგიური
ინსტიტუტის ბაზაზე შეიქმნა შოთა
რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი. ქართული ენისა

დღესარტამენტის სრული პროფესორი,
ხოლო 2010 წლიდან -ემერიტუსი
პროფესორი.

გათუმას პედაგოგიურ
ინსტიტუტსა და უნივერსიტეტში
შ. ფუტკარაძემ ფილოლოგების
მრავალი თაობა აღზარდა.
სხვადასხვა დროს იგი კითხულობდა
ლექციების კურსს: ახალ ქართულ
ენაში, ქართულ დიალექტოლოგიაში,
ტექსტის ლინგვისტურ ანალიზში,
ზოგად ენათმეცნიერებასა და სხვა
ლინგვისტურ დისციპლინებში.

აქვე, ქართული ენისა და
ლიტერატურის სპეციალობაზე, შე-
ფუტკარაქე წლების განმავლობაში
ხელმძღვანელობდა ფოლეკლორულ-
დიალექტოლოგიურ პრაქტიკას.
ეს იყო ქართული ენისა და
ლიტერატურის სპეციალობის
საინტერესო სასწავლო -
სამეცნიერო კომპონენტი,
„ქართულ დიალექტოლოგიაში”

„జాతుల్ శ్రీస్వామిప్రాణికిరోజు
మిందేఖుల్ ప్రాణికాస సత్యదైనికి
జెఱ్చిగ్ గాంధిట్యొప్రేబడా, ఏక్ష్వాండా
ిన్ఫార్మాట్రిక్యూరింగ్టాన మ్యూశాంబాస,
మాసాల్సిస కొఫ్ఫీరాస, కాసప్రార్టిషిప్రాసిస
డా.ఎ.ఎ. ఉల్వాచల్చెబండా సామెచ్చనియేరిం
మ్యూశాంబిస ిన్ట్రైక్రుసి; జెఱ్చిగ్
మంప్రాణిభుల్లి మాసాలూ సాఫ్ట్వేర్ గాండి

დაიცვა საკალიფიკაციო ნაშრომი.
ფართოა ქართული მუშაობას
სამეცნიერო ინტერესების სფერო
ქართული სალიტერატურო
ენა; მწერლის ენა; ქართული
დიალექტოლოგია; ქართული
ლექსიკოლოგია; საქართველოს
ისტორია და ეთნოლოგია, ზოგადად
- ქართველოლოგია.

გამორჩეულია შუშანა ფუტკარაძის დამსახურება ქართულ დიალექტოლოგიაში. 1987 წელს მას ენათმეცნიერების ინსტიტუტში დაუმტკიცეს სადოქტორო პროგრამა: „ქართული ენის სამხროლო-თანამდებობის დაგაღვატიბი“

თანდათან მოეშვა საბჭოთა
მარწუხები, დათბა ურთიერთობა
თურქეთთან, დაიწყო ვიზების გაცემა
და შესაძლებელი გახდა თურქეთში
მცხოვრები ნათესავებისა თუ
ახლობლების მონახულება. ქალბატონს

პროფ. შუშანა ფუტკარაძე ქართული ფილოლოგის წევრებთან ერთად

დაედო არაერთ მოხსენებას თუ
სამეცნიერო ნაშრომს. შ. ფუტკარაძემ
სტუდენტებთან ერთად მოიარა
ხევსურეთი, ფშავი, რაჭა, ლეჩხუმი,
მესხეთი, ჯავახეთი, ზემო აჭარა,
შეაგროვა საინტერესო მასალები
და რაც ყველაზე მნიშვნელოვანია,
თავადაც გაიწაფა და მოემზადა
მომავალი საველე-შემკრებლობითი
მუშაობისათვის.

საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს
ქალბატონ შუშანას ღვაწლი
მომავალ მეცნიერთა აღზრდის
საქმეში. მისი ხელმძღვანელობით
არ აერთ მა ბაკალავრი,
მაგისტრანტმა და დოქტორანტმა

კავშირების გამოყენებით დაიწყო
სამუშაოს შესრულება, შემდეგ
მრავალი მეგობარიც გაიჩინა,
თურქეთის ქართველთა შორის,
თანდათან გაშინაურდა ჩვენებურთა
შორის და მათი ხელშეწყობით
შეუდგა მიზნის აღსრულებას. მოიარა
და აღწერა ისტორიული ტაო-
კლარჯეთის ქართული სოფლები,
იმუშავა მუჭავირთა შთამომავლებთან
და რამდენიმეწლიანი მუხლისაურელი
შრომის შედეგად მოამზადა და 1993
წელს დასტამბა წიგნი „ჩვენებურების
ქართული“ (რედაქტორი ა.გ.
ახვლედიანი), რომელმაც ღირსეული
აოიარება მოოთავა აატოლს.

„ჩვენებულების ქართულმა“ ქართველი საზოგადოების წინაშე ახალი ენობრივი სამყარო გადაშეალა, მიუწვდომელი, თითქმის მივიწყებული და ჭერ კიდევ უცნობი. აქ ყველაფერი საინტერესო იყო ქართველი მკითხველისათვის: მეტყველება, ფოლკლორი, ყოფა. მკვლევარმა ყველაფერს მიუზღო შეძლებისდაგვარად: მეტყველებას, ფოლკლორს, ეთნოგრაფიას, მატერიალური კულტურის ძეგლებს. მაგრამ უპირატესად მეტყველებამ ჩააფიქრა იგი. გამოყო დიალექტური ერთეულები: იმერხეული, ლივანური, მაჭახლური, ტაოს ქართული, მუჯაჭირთა მეტყველება. დაიხატა სამხრული მეტყველების პირველადი სურათი, მიმოქცევაში შემოვიდა ახალი მასალები, რომლებიც თაობებს დააფიქრებს და დაყენებს ისტორიული სამხრეთ საქართველოს გზაზე. „ჩვენებულების ქართულისგანაა“ დავალებული შემდგომი დროის თითქმის ყველა გამოკვლევა, რომელიც ისტორიულ სამხრეთ საქართველოს ენება.

ცალკე თვემა სტამბულის ქართული სავანე და შ. ფუტკარაძის ღვაწლი აქ დაცული ქართული მასალების გამოსამზეურებლად. მკალევარმა ამ საქმესაც დიდი ღვაწლი დასდო და გაწეული შრომის ერთგავრი შეჯამება მოგვცა მონოგრაფიაში „სტაბოლის ქართული სავანე”, რომელიც 2011 წელს დასტამბა გამომკიმლობა „არტანჭმა”.

შრომაში, ძიებაში გაიღია
წლები. დღეს ისევ ენერგიული,
ახალგაზრდული შემართებით
განაგრძობს საქმეს 70 წლის
ღვაწლმოსილი მეცნიერი,
ხელმძღვანელობს ფოლკლორისა და
დიალექტოლოგის განყოფილებას
რსუ-ს სამეცნიერო-კვლევითი
ცენტრის ნიკო ბერძენიშვილის
ჰუმანიტარულ და სოციალურ
მეცნიერებათა მიმართულებაში.
ხშირად გული ისევ ველისაკენ მიუწევს.
ეს კარგის ნიშანია. გაკეთებული
ხელშესახებია, გასაკეთებელი კი
ისევ ბევრია. გამოსაცემად მზადაა
მისი „ჩვენებურების ქართულის“
II ტომი, „სტამბოლის ქართული
სავანე“ (თურქულ ენაზე), მისი
რედაქტორობით მომზადებული
აჭარული ფოლკლორულ-
დიალექტოლოგიური კორპუსი და
ბერძენის

ვულოცავთ ქალბატონ შუშანას
ღირსეულ იუბილეს, ვუსურვებთ
ყველა კეთილი საფიქრალის ახდენას,
აზალ შეცნიერულ გამარჯვებებს,
ჯანმრთელ სიცოცხლესა და
მზეგრძელობას.

ქართული ფილოლოგის
დეპარტამენტი

გილოცავთ გიორგობას!

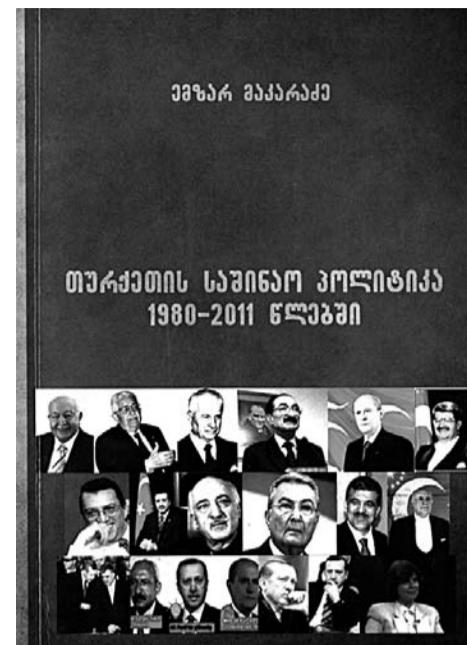
ნმინდა გიორგი დაიბადა კაბა-დოკიაში. იგი იყო დიდებული ოჯახის შვილი. მის მამას-გეორგიტიონი, დედას კი პოლიხნორია ერქვა. დედაშ წმინდა გიორგის შეასწავლა საღმრთო წიგნები და ჭეშმარიტი სარწმუნოება. წმინდა მოწამე დეოკლიტიონე მეფის დროს ტრივონთა მეთაური იყო. დეოკლიტიონემ და მაგნენტიონემა კერპთ-მსახურება ააღორძინეს და გასცეს ბრძანება ქრისტიონთა დევნულებისა და იმ მორწმუნეთა დაწინაურების შესახებ, რომელიც უარყოფნენ ახალ რელიგიას, ხოლო ვინც შეენინააღმ-დეგებოდა მეფის განაჩენს, საზარე-ლი სიკვდილით დასჯა ემუქრებოდა. გადმოცემით ამ დროს გამოპრწყინ-და ყოვლად წმინდა სამების ახოვანი მხედარი, რომელიც მეფესთან შევიდა და მის წინაშე იქადაგა ქრისტიანობა, კერპთა ცბიერება და მისი მიმ-დევარი კი გაკიცხა. დეოკლიტიონემ ვერაფრით შეძლო წმინდა გიორგის გადაბირება, ამიტომაც პირმოთხოვება დაუტევა, ჭეშმარიტი სახე სიბორო-ტისა გამოავლინა და მისი ტანჯვა განიზრახს. თავდაპირველად მეფემ მუცლის ლახვრით განგმირვა ბრძანა. წმინდანის ხორცის შეხებისას ლახ-ვარი სანთელივით მოიძრიკა. როცა ამგვარად ვერაფრი დააკლო, დეოკლიტიონემ წმინდა გიორგი ურ-მის თვალზე დააკვრევინა, დაღმარ-თხე კი მახვილები დააგებინა, რის შედეგადაც მოწამის სხეული მრავალ ნაწილად დაჭრა, მაგრამ ღმრთისა ანგელოზის გარდამოსვლით წმინ-და გიორგი მეყსეულად განიკურნა და ასე განახლებული ბრწყინვალე-ბით წარდგა მეფისა და მისი მეგო-ბრის მაგნენტიონის წინაშე. ამ სას-წაულმა მრავალი ადამიანი მოაცცია ქრისტეს რჯულზე, რისთვისაც ქა-ლაქგარეთ თავის მოკვეთით დასაჯა ისინი. ქრისტიანობა მეფის მეუღლებმ, ალექსანდრიამაც ირწმუნა, რომელმაც დეოკლიტიონეს წინაშე უშიშრად აღი-არა ჭეშმარიტი ღმერთი, დედოფალი დაატყვევეს. ქრისტეს მხედარი ახლად დამპალ კირში ჩააგდეს, იგი სამი დღე იმყოფებოდა ასეთ მდგომარეობაში, წმინდა გიორგი ამ განსაცდელსაც უვნებლად გადაურჩა. გამდვინვარებულმა მეფემ ლურსმნებგაყრილი ფეხ-საცმელები ჩააცვა ფეხზე და აიძულა ერბინა. ამავე დროს სასტიკად გაშოლტეს, რის შედეგაც მაგნენტიონება დაფლული მკვდრის სასწაულტ-მედებით გაცოცხლება სთხოვა. წმინდა გიორგიმ ილოცა და საკვირველებაც აღსრულდა: საფლავს თავი აგხადა, საიდანაც გამოვიდა მიცვალებული, იგი ფეხებში ჩაუვარდა და უფალს დიდება შესწირა, ხოლო მეფის კითხ-ვაზე, ვინ არის და რამდენი ხნის გარდაცვლილი, მკვდრეთით აღმ-დგარმა უპასუხა: მე ქრისტეს მოს-ვლამდე ვცხოვრობდი და კერპთა საცთურისათვის აქამდე ცეცხლში ვი-წვოდით. ამ დიდებულმა სასწაულ-მაც მრავალი ქრისტიანი შეჰმატა

კელესიას, მათ შორის ნეტარი გლევ-ერიც, რომელიც ღმრთის აღიარები-სათვის მახვილით დაისაჯა. ათანასე გრძნეული, რომელმაც დაინახა თუ არა გრძნეულების უძლურება, ჭეშ-მარიტება აღიარა და ქრისტეს მსხ-ვერპლად შეიიჩირა. მთავარმოწამე კერძოთმასახურთა ჭადარში შევიდა და უბრძანა კერძს, თექვა, ვინ იყო ჭეშმარიტი ღმერთი. ხოლო ეშმაკის პირით კერძმა მეყსეულად აღიარა: „ქრისტეა ერთადერთი ღმერთი“, რის შეედ-გაც ყველა კერძი შეიძრა და შეი-მუსრა. ეშმაკის მსახურებმა ველა-რაფერი გააწყვეს წმინდა გიორგის წინაშე, შეიპყრეს იგი და დეოკლი-ტიანეს მისი მოკვლა სთხოვეს. მეფემ წმინდა გიორგის და ალექსანდრია დედოფლის სიკვდილით დასჯა პრძანა. წმინდა გიორგის თავი მოჰკვეთეს, ხოლო ალექსანდრიამ ილოცა და უმახვილოდ განუტევა სული.

* * *

თეთრ ცხენზე ამხედრებული გიორ-გი, გამარჯვებისა და სამართლიანო-ბის სიმპოლოდ ითვლება და ქა-რთველების უსაყვარლესი წმიდანია . ქრისტიანულ სამყაროში არ მოიძებნება არც ერთი წმიდანი, რომელიც თა-ვისი პოპულარობით მას შეედარება. იგი ცნობილია არა მარტო მართლმა-დიდებულ ეკლესიაში, არამედ ქრის-ტიანული ეკლესიის ყველა მიმარ-თულებაში. ყურანის კომენტარებშიც კი არსებობს მასზე ცნობები, ამის შესახებ ინფორმაციას გვაწვდის წმი-და გიორგის კულტის შემსწავლელი მეცნიერებები. საქართველოს ყოველი კუთხე მოფენილია წმიდა გიორგის სახელზე აგებული ტაძრებით. ხალხ-ში გავრცელებული აზრის თანახ-მად, საქართველოში წმიდა გიორგის სახელზე 365 ტაძრია აშენებული, წელიწადის დღეების შესაბამისად სახმატის ჯვარი, გუდანის ჯვარი, ლა-შარის ჯვარი, ლომისა-ყველა მათგანი წმიდა გიორგის სალოცავად ითვლება. ქართული სახალხო-რელიგიური დღესასწაულების უმეტესობაც მის სახელს უკავშირდება, თუმცა აღსან-იშნავია, რომ ხალხურ თქმულებებში წარმოჩენილი წმიდა გიორგის სახე საკმაოდ განსხვავდება რელიგიური კულტისაგან. ზოგადად ხევსურებისა და ფშაველების ხევისბერები ლოც-ვის დროს წმიდა გიორგის ღმერთად იხსენებენ: „ღმერთო, იხინჭოს წმი-და გიორგი.“ წმიდა გიორგი ცხოვ-რობდა მეოთხე საუკუნის დასაწყისში, რომის იმპერეტორ დიოკლეტიანეს დროს. გიორგი ყმანვილი იყო, როცა მამამისი ანამეს ქრისტეს სარწმუ-ნოებისთვის. გიორგის დედა ქმრის გარდაცვალების შემდეგ დასახლდა პალესტინაში, სადაც მას დიდი მამ-ულები ჰქონდა, ხოლო ახალგაზრდა გიორგიმ მეფის ჯარში დაიწყო სამ-სახური. ჯარის უფროსებმა მალე შენიშნეს გიორგი მისი მშვენიერებისა და მამაცობის გამო, ამისათვის შეი-ყვარეს იგი. გიორგი მეფის რჩეულ ჯარში შესამჩნევი თანამდებობა დაი-ჭირა და მეფის რჩეულ ადამიანად იქცა. დიოკლეტიანემ არ იცოდა, რა სარწმუნოებას აღიარებდა გიორგი. ამ დროს გამოსკეს ფრიად სასტიკი კანონი ქრისტიანობის წინააღმდეგ ნაპრძანები იყო, დაეწვათ ქრისტიან-ული წიგნები, დაენგრიათ მათი ტაძ-რები და თვითონ ისინი ეწამებინათ. როცა გიორგიმ ყოველივე ეს შეიტყო, გაემზადა წამებისათვის: დაურიგა მე-გობრებს ფული და ძვირფასი ნივთე-ბი, გაათავისუფლა მოსამასახურენი, მამულები და ქონება კი ღარიბებს უანდერდა. შემდეგ გაბედული ყმანვი-ლი უშიშრად გამოცხადდა სამეფო რჩევაში, რომელიც შეკრებილი იყო ქალაქ ნიკომიდიაში. აქ უნდა გადან-ყვეტილიყო ქრისტიანების ბედი.

საინტერაციო საშრომი თარებათის ისტორიაზე

ზემოაღნიშნულ მონოგრაფიაში
ავტორი საყურადღებოდ მიმოიხილავს თურქეთის საშინაო პოლიტიკას 1980-იანი წლებიდან, ეს ის დროა როდესაც თურქეთის საშინაო პოლიტიკაში შეიქმნა მეტად მძიმე ვითარება, ქვეყანაში შექმნილ კრიზისს იფაქტიც ართულებდა, რომ ბილიკი ათი წლის განვითარებაში თურქეთში 14-ჯერ შეიცვალა მინისტრთა კაბინეტი, რითაც ეცემოდა სახელმწიფო ხელისუფლების პრესტიჟი, პარალიზებული იყო პარლამენტის მუშაობა და სხვა. ერთადერთი ძალა, რომელსაც ამ ქაოსის შეჩერება შეეძლო, იყო არმია, მისი ხელმძღვანელობა მზად იყო გადამწყვეტი მოქმედებისათვეს მაგრამ ელოდებოდა ხელსაყრელ მომენტს. ამის შემდეგ ავტორი საუბრი ქვეყანაში განვითარებულ მოვლენებზე, ამაღლი პრეზიდენტის არჩევიზე, საზოგადოების მოქმედობაზე და ასე

ავტორი სანქტერესოდ მიმოიხილავს სამხედრო ხელისუფლების საქმიანობას, პარლამენტის მიერ მიღებულ კანონებს, რომელიც ქვეყნის სამხედრო ყაიდაზე მოწყობას გულისხმობს დასხვა.

ავტორს ნაშრომში შესწავლი
ლი აქვს ამ პერიოდის თურქეთის
ეკონომიკური მდგომარეობა, განსა-
კუთრებით გამოყოფილია თურქეთის
მთავრობის ჟეკიანი მეთაურის თურ-
გუთ ოზალის ეკონომიკური პოლიტიკი
კა, რომელმაც ეს დიდი სახელმწიფო
უმოკლეს დროში ერთ-ერთ უძლიერეს
ქვეყნად აქცია, და ეს სიძლიერ
მთელი არსებობით ნარმონჩდა ყოფილ
საბჭოთა კავშირის მიმართ. ამ მხრი
ბატონ ემზარ მაკარაძეს საინტერესო
ფაქტები მოჰყავს. ავტორი საკუ-
ბით სამართლიანად აღნიშნავს, რომ
„ოზალის მთავრობა ქვეყნის ეკონომიკის
კური გაჯანსაღებით მიზნად ისახავდ
თურქეთის გადაქცევას ე.წ. ახლო
აღმოსავლეთის იაპონიად. მართალია
იაპონიამდე ჯერ კიდევ შორსაა, მა-
გრამ ის რომ მსოფლიოს ერთ-ერთ
პერსპექტიული განვითარების ქვეყა
ნია, ფაქტია. ასეთი ეკონომიკურ
პოლიტიკა განსაკუთრებით თვალშე-
საცემია საქართველოს მიმართ, სა-
დაც თურქული ეკონომიკის წილ
საგრძნობლად დიდია.

ფულის რეფორმაზე, ლირის კურსი

გაძლიერების მიზნით გადადგმულ
ნაპიჯებზე, თურქეთის საგანმანათლე-
ბლო პოლიტიკაზე, განსაკუთრებით
გიულენის საგანმანათლებლო საქმი-
ანობაზე, რომლის შეცადინეობით
თურქული საგანმანათლებლო საქმი-
ანობა გაჩაღებულია თითქმის მთელ
მსოფლიოში, მათ შორის საქართ-
ველოში.

ნაშრომში გაანალიზებული თურქეთის საშინაო პოლიტიკა 1990-2002 წლებში. ეს ის პერიოდია, როდესაც თურქეთი იკავებს თავის ადგილს საერთაშორისო სისტემაში, აჩაღდეს აქტიურ თანამშრომლობას საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, თვითონაც აქტიურადაა ჩატარებული სხვადასხვა მსოფლიო მნიშვნელობის პროექტში და სხვა.

ნაშრომში ავტორი წარმოაჩენს
თურქეთში მოქმედ პოლიტიკურ პარ-
ტიებს, მიმოიხილავს თითოეული პარ-
ტიის დარწევების პოლიტიკური
ცხოვრების გააქტიურების საქმეში, საუ-
ბრობს პარტიებში მოღვაწე პოლი-
ტიკური პარტიების ურთიერთობებზე,
სადაც ნათლადაა ნაჩვენები საინ-
ტერესო საქმიანობა ერთმანეთისაგან
განსხვავებული პოლიტიკური ორგა-
ნიზაციებისა და სხვა.

თურქეთში მოღვაწე პოლიტიკური პარტიები არის როგორც ნაციონალისტური, ასევე ისლამისტური და სურო მიმართულებების. ყველა პარტიის წინასაარჩევნო პროგრამაში განსაკუთრებული ადგილი უკავია თურქეთის მოწყობის ხედვას თავიანთი პარტიის პოზიციებიდან და ასეთი ხედვა თურქი ამომრჩევლებისათვის ზოგჯერ მისაღებია, ზოგჯერ კი-არა. ამის შესახებ ბატონი ემზარ მაკარაძე საინტერესოდ საუბრობს; ამიტომაცაა რომ თურქეთში საპარლამენტო პარჩევებში ხშირად იმარჯვებადა ის პოლიტიკური პარტიები, რომლის პროგრამა იმ მომენტისათვის მისაღები იყო ხალხისთვის, მაგ. მემარცხენე-დემოკრატიული პარტია, ნაციონალური მოძრაობის პარტია, დედასამშობლოს პარტია, სახალხო-რესპუბლიკური პარტია და სხვა. ასევე იყო ისეთი პარტიები, რომლის აგრძესიული პოლიტიკა მიუღებული იყო საზოგადოებისათვის და ასეთი პარტიების საქმიანობა იკრძალებოდა სახელმწიფოს მიერ.

ნაშრომში საყურადღებოდაა წარმო-
ჩენილი თურქეთის პოლიტიკა 2002-
2011 წლებში. ეს პოლიტიკა გან-
საკუთრებით საქართველოსათვისაა
საინტერესო, რადგან მეზობელი ქვეყ-
ნის საგარეო თუ საშინაო პოლიტიკა,
მისი მხარეები, ზოგჯერ მეგობრული,
ზოგჯერ არც თუ ისე სახარბიე-
ლო, აისხება ჩვენს მგლომარეობაზე,
რადგან თურქეთში საქმიანობს ჩვენი
ქვეყნის მოქალაქეების დიდი ნაწილი
და მათვის სულერთი არ უნდა
იყოს, თუ როგორი სიტუაციაა ჩვენს
დიდი მწიობალ ქვეყნაში.

ნამყვან მოთამაშედ და ბევრი სხვა.
ნაშრომი შედგება ოთხი თავისა-
გან, თითოეული თავის ბოლოს არის
სტუდენტებისათვის განკუთვნილი სა-
კონტროლო კითხვები და ის ლიტერ-
ატურა, რომელიც კონკრეტულ თავს
ეძღვნება.

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

მომსახურების გარკატინის განვითარების პროგლოგის საქართველოში

ମୋମସାବୁର୍ଜେପିଳ କାହାର୍ଲେ, ରନ୍ଧେଲୀପି
ସାବାକ୍ଷଣଳ୍ପ କାହରିଲେ ନାଇରସାବେଶପଦାଳ ନାର-
ମରାଦଗ୍ରନ୍ଥିନ୍ଦ୍ରିୟ, ମତେଲ୍ଲି ରିଗି ତାଗିଲେଶ୍ଵର୍ଜୁର୍ଗେ-
ଶେପି ଗାହିନୀଏ, ରନ୍ଧେଲୀପିଳ ଦୀନିଶ୍ଵେସିଲା ରୂପ
ମାର୍ଗ୍ୟେତ୍ତିନଙ୍ଗୁଲି ସାମିନା-ନମିଲାଦମି ଗାନ-
ସାବୁର୍ଜେପିଲ ମିଠାଗରମାଳ ଗାନାଦିରନ୍ଧେବେଶ୍ବର.
ମୋମସାବୁର୍ଜେପିଳ ମାର୍ଗ୍ୟେତ୍ତିନଙ୍ଗି ଗ୍ରନ୍ଥ-ଗ୍ରନ୍ଥ
ତାଗିଲେଶ୍ଵର୍ଜେପଦ ନାରମିଳାଦଗ୍ରନ୍ଥ ମିଲିଲ ସା-
ଫିଲାଲୁର ମନକେନ୍ଦ୍ରିନିଲ୍ଲାହାତା ଡାକ୍ତରମାୟି-
ଫିଲ୍ମେପାଥ୍ର ଅରିନ୍ଦ୍ରିନ୍ଦ୍ରିର୍ବାଦା. ଶେଷକ୍ଷାଲୁରି
ଫାର୍ମାୟନ୍ତ୍ରିନିଲ୍ଲାହିଲେପିଳ ପରିଚ୍ୟେଶି କ୍ରମିଲେ ମନ-
ସାବୁର୍ଜେପିଳ ପରିଚ୍ୟେଲାନ କ୍ରମ-ଫଳିତିଲେପିଳ କା-
ରନ୍ଧେବେଶ୍ବର. ଏହି ପିରନ୍ଧେବେଶ୍ବର ବ୍ୟାସିତଦେଶ
କୃତ୍ୟେଗରନ୍ତିକିତ - ପରିବର୍ତ୍ତନେ ବାରିଲିଶିଲା,
ରନ୍ଧେଲୀପି ମଞ୍ଚିଦରର କ୍ରାଚିଶିଳିଶିଲା ବାହିନୀପା-
ଦିନେପିଳ କ୍ରେତାନିଲାଦିଲେପିଳିଲା ବ୍ରନ୍ଦେବାତାନ.

ის ნივთი, პროდუქტი, რომელზე საუბარშიც ამდენი დრო დაკარგვინე, ეს უკვე კატასტროფის ტოლფასია და „ამას ძვირად დაგისვამთ“ განაწყენებული კონსულტანტი.

ძალიან ბევრი მაგალითის მოყვანა
შეიძლება, რომელიც საქართველოში მომ-
სახურების მარეტინგის დაბალ დონეს
ადასტურებს: ერთ-ერთ წარმატებულ და
კარგად გაპირობებულ სწრაფი კვების ობი-
ექტში შემოდის ორი შუა ხნის ჩინელი
ქალბატონი, რომელიც ხან ინგლისურად,
ხან კი დამტკრეული რუსულით ცდილობს
მიმტკიც გოგონას ხაჭაპური და გაზიანი
სასმელი შეუკვეთონ. გოგონა ირონიული
მზერით ტოვებს მათ, შეკვეთილ ხაჭაპურს
უხეშდ ტოვებს მაგიდაზე და ბუტბუტით
უბრუნდება თავის საწყის პოზიციას. ან-
გარიშის გასწორების დროს კი, როდე-
საც ერთ ერთმა ჩინელმა ქალბატონმა
დაბრუნებული სურდის დათვლა დაიწყო,
მომსახურე პერსონალმა ეს რატომძალაც
პირად შეურაცხყოფად მიიღო და ქალ-
ბატონები შენობიდან ლანძლვა გინებით
გაყარა. კლიენტების ინტერესების დასაცა-
ვად არც მენეჯერი გამოჩენილა და სხვა
არც არავის ამოულია ხმა. რამ გამოიწვია
ეს? იმან, რომ ქალბატონები ერთ ერთი
ყველაზე მზარდი ერის წარმომადგენლები
იყვნენ, რომლებიც საქართველოში არც
თუ ისე დიდი სიმპათით სარგებლობენ
თუ იმან, რომ შინაგანი კულტურის
არმქონე პერსონალი თავის პირად უბე-
დურებასა და უხასიათობას გარშემომყო-
ფებთან ურთიერთობაში ამჟღავნებს?!
ლოგიკურად თუ ვიმსჯელებთ, ჩამო-
სული ტურისტი გვერდს ვერ აუვლის
კვების აუცილებელ მოთხოვნილებას და
ადგილობრივ სამზარეულოს ერთხელ
მაინც დააგემოვნებს. სად უნდა ივებოს
ჩამოსული ტურისტი თუ არა ადგილობ-
რივ კვების ოპიკტებში. აქედან გამომ-
დინარე ვასკვნით, რომ სწორედ კვების
ობიექტია ის ერთ ერთი სტრატეგიულად
მნიშვნელოვანი წერტილი, რომლის პერ-
სონალის შერჩევასაც უნდა უდიდესი ყუ-
რადლება უნდა მიეკცეს.

საზოგადოებრივი აზრის კვლევისა
და სტრატეგიული კონსალტინგის კომპა-
ნია ACT-ს მიერ მომზადებული კვლევის
მიხედვით ირკვევა, რომ საქართველოში
მომსახურების ხარისხითა და დონით
ფარმაცეტული სფერო ღიდული და
აფთიაქებს ოდნავ ჩამორჩება საყო-
ფაცხოვრებო და ტექნიკის მაღაზიები.
სადაზღვევო კომპანიები კი უკანასკნელ
ადგილას აღმოჩნდნენ, თუმცა მათი შე-
ფასება წერტილურია და დადებითისკენ
მეტად იხრება, ვიდრე უარყოფითისკენ.
საინტერესო ფაქტია ისიც, რომ საჯა-
რო სამსახურები მესამე ადგილზე აღ-
მოჩნდნენ და საბანკო სექტორიც იუკან
ჩამოიტოვეს. რაც შეეხება ზოგადად მომ-
სახურების სფეროს ხარისხს, აღნიშნული
მონაცემების მიხედვით ნათლად გამოი-
კვეთა ტენდენცია, რომ არც ერთ სფეროს
არ დაუშასხურებია ნებატიური შეფასება,
რაც თითქოს იმის დასტური უნდა იყოს, რომ
საჯარო და პიზნესსექტორი მომხ-
მარებელთა კმაყოფილების დონეს საკმაო
ყურადღებას უთმობს. რეალურად კი ამ
სიტუაციის ახსნა ასე შეიძლება: ადგი-
ლობრივი მოსახლეობის მოთხოვნილების
დონე მომსახურების სფეროს პროდუქტის
ხარისხის მიმართ იმდენად დაბალია, რომ
ის რასაც დღეისათვის მომსახურების
ბაზარი სთავაზობს, მათთვის მისაღები
და დამატებული ყოფილებებით, რაც საერთა-
შორისო ბაზრის მოთხოვნებთან შედარ-
ებით ძალიან დაბალი და საერთოდ მი-
უღებელია.

ACT-ს კომპანიაში განმარტავენ, რომ
საქართველოს სამედიცინო დაწესებულებ-
ბებში მომსახურების არასაბარბიელო
დონეა. მეტიც, შეიძლება ითქვას, რომ
ხშირად მათ პაციენტების კითხვებიც კი
აღიზიანებთ. ამ მხრივ ხარვეზები ფიქ-
სირდება საბანკო სექტორშიც, სადაც
მომსახურ პერსონალის მეტ სამუშაო
ადგილების გაუფრთხილებლად და-
ტოვება ხშირად გაუთვალისწინებული
რიგების შექმნას იწვევს. როგორი მომ-
სახურ პერსონალი უნდა ჰყავდეთ კომ-

ბანიებს, ბანკებს, სავაჭრო ოუ სხვა სახ-
ის მომსახურების პირებს? პირველ
რიგში, პერსონალი უნდა იყოს კომუნიკა-
აცელური, ტოლერანტუ

ფუსიქოლოგიური გამოცდილების მქონე
ამას თან, პროდუქციის შესახებ ამონტ
წურავ ინფორმაციას უნ დაფლობდეს
თუმცა საქართველოში მომსახურების
სფერო ამ თვისებების დეფიციტს გან-
იცდის.

აღსანიშნავია, რომ მომსახურე პერსონალისთვის მნიშვნელოვანი ფაქტორია „ლიმილი“, რაც მსოფლიოში სერვისის მაღალი სტანდარტის ერთ-ერთი მთავარი განმაზაზღვრელია. SQL management-ის კვლევების თანახმად, ყველაზე „ლიმილიანი“ ქვეყნებია ავსტრია და პარაგვაი კვლევა სახელწოდებით Smilling Report 2012, „მისტიკური მყიდველების“ სამუშაოებით, 32 ქვეყანაში ჩატარდა. კვლევის შედეგად აღმოჩნდა, რომ მომხმარებელს საუკეთესო მომსახურებას სთავაზობება ავსტრიაში, პარაგვაიში, უკრაინასა და ისლანდიაში. ათეულში ასევე შედიან საფრანგეთი, ბულგარეთი, ესტონეთი, ლატვია, თურქეთი, აშშ, ნიდერლანდები მეჩეთიდებულებები და იგივე რუსეთმა რაც შეეხება ჩვენს ქვეყანას, საქართველო რეიტინგში არ ფიგურირებს.

ალსანიშვნავია, რომ ძალიან ბევრ ქეყუ
ნაში ბიზნესის სფეროს სწრაფ განვითა
რებას ხელი შეუწყო საკონსულტაციო
ფირმებმა - კონსალტინგ კომპანიებმა
საქართველოში კონსალტინგის ბაზარი
ამ ტემაზე ნელი ტემპით ვითარდება
საკონსულტაციო კომპანიების საქმი
ანობის არეალი დღეისათვეს ძირითა
დად თბილის მოიცავს. კომპანიებ
მომხმარებელს კონსალტინგის პაკეტში
შემავალ პროდუქტს სთავაზობენ. ადგინ
ლობრივ ბაზარზე არსებულ შემოთხვე
ზეპეპში არის მმართველობითი, ადმინი
სტრაციული, ფინანსური, საკადრო
მარკეტინგული და აითი კონსტალტინგი
მათ შორის, ყველაზე მზარდი მოთხოვნი
მარკეტინგულ კონსალტინგზეა, რაც მომხ
მარებელს ბრენდირებებს და სტრატეგიკობ
ულ გადაწყვეტილებებს სთავაზობს, ასევე
კონსულტაციის უწევს იმაში, თუ როგორ
აწარმოოს მოლაპარაკებები და შემოიტა
ნოს პროდუქტი ბაზარზე. კონსალტინგ
ყველა ტიპის ბიზნესს სჭირდება.

ბიზნესი როგორც კი დააპირებს
გახდეს ბრენდი და შექმნას დამატებით
ლირებულება, მას სჭირდება საკონსულ-
ტაციო მომსახურება. პატარა ბიზნესებს
ეს სერვისი არ ხელმისაფრთხოა და გან-
ვითარების პირველ ეტაპზე კომპანიები
თავისი რესურსებით ვითარდებიან. საქა

როველოში კონსალტინგური კომპანიები
მომსახურებით ძირითადად სარგებლობები
ბანები, სადაზღვევო კომპანიები, კომუნიკაციების ბიზნესში ჩართული მეწარმეები, რომელთაც ეს სერვისი სსვადასხვა დონით და მოცულობით სჭირდებათ. საკონსულტაციო მომსახურება - ყველაზე
რთული ბიზნესია, რადგან კლიენტის ბიზნესის წარმატება შენს მიერ მიცემულ რჩევაზეა დამრკიდებული. საკონსულტაციო ბიზნესის წარმატება კი იმაზე დამრკიდებული, რამდენად აღასრულებ

კლიენტმა შენი რჩევა, ამიტომ ხშირად
საჭირო რჩება კლიენტებს საკონსულტა-
ციონ ფირმამ რჩევების აღსრულებაშიც
გაუწიოს დახმარება.

ამრიგად, საქართველოში მომსახურების მარკეტინგი განვითარებას და დახვეწის მოითხოვს. ამ კუთხით არაერთი პრობლემა არსებობს, რომელიც დაუყოვნებელ რეაგირებას და გადაჭრას საჭიროებს. არსებული მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად სასურველია პრაქტიკული რამდენიმე მნიშვნელოვანი ღონისძიების გატარება:

1. დაკისრებული სამუშაოს ეფექტურად შესასრულებლად მოვამზადოთ პერსონალი, რაშიც არა მხოლოდ ინფორმაციული, არამედ ფსიქოლოგიური მომზადება იგულისხმება, გარშმუნებთ, შედეგი არ დაყოვნება - გაიზრდება გაყიდვების მაჩვენებელიც და კმაყოფილ მომხმარებელთა რიცხვიც;

2. გამოვუმუშავოთ მომსახურე
პერსონალს მისმენის კულტურა, ახ-
სნა განამარტების მშვიდად მიცემისა და
სიმშვიდის შენარჩუნების უნარი იმ შემ-
თხვევაშიც კი, თუ კლიენტმა ესა თუ ის
ნივთი, პროდუქტი არ შეიძინა. კონსულ-
ტანტობა ხომ თავისთავად გულისმობს
იმას, რომ მომხმარებლისათვის კვალი-
ფიციური პასუხის გაცემა უნდა შეგე-
ძლოს.

3. მომსახურები პერსონალი უნდა
დაინტერესდეს მომზმარებლის აზრით,
შესთავაზოს ის, რაც კლიენტს უნდა
და არა ის, რისი გასაღებაც მას სურს.
უნდა იყოს მეგობრული და გულითადად
უნდა მიუდგეს თითოეულ ადამიანს. ინ-
ფორმაცია უნდა გადმოსცეს ნათლად,
აუცილებელია მომზმარებელს სასურველი
ნივთის როგორც კარგ, ისე უარყოფით
მხარეებზეც ესაუბროს. ამასთანავე არ
უნდა მოატყუოს. მომზმარებელს არ უნდა
დაპირდეს ის, რის შესრულებასაც ვერ
შეძლებს ან ვერ მოასწრებს დათქმულ
დროში.

4. რომ მოვაგვაროთ call center-ის
პრობლემა, აუცილებელია ვუპასუხოთ
ზარებს და გასწავლოთ ოპერატორებს
მომხმარებლის დახმარება და თავაზიანი
საუბარი. კლიენტმა უნდა იგრძნოს, რომ
ის მნიშვნელოვანია, მას უსმერენ და ყდი-
ლობენ შეძლებისდაგვარად დახმარონ
(აღნიშნული ეხება online კონსულტაციებ-
საც).

5. მომისახურე პერსონალს უნდა ვას-
წავლოთ უცხოელ ტურისტებთან მოპყ-
რობა და ელემენტარული ენობრივი ხე-
რხები, რათა გაიგონ კლიენტისაგან და
გააგებინონ მათ რა სურთ. ავტოსენათ,
რომ მომისახურების სფერო ქვეყნის კულ-
ტურის მაჩვენებელია, რომელიც ხშირად
ჩვენს ქვეყანაში უცხოელის ნარმოდგენის
და შთაბეჭდილების განმაზღვრელი ხდე-
ბა. თუ კი ეს ნარმოდგენა უარყოფი-
თი სახით ჩამოყალიბდა, მას აქ მეორედ
ჩამოსვლის სურვილი აღარ გაუჩინდება.
ეს კი გამოიწვევს ქვეყანაში ტურისტუ-
ლი სფეროს ჩავარდნას;

6. ვაკონტროლოთ მომსახურების
ხარისხი, რათა მივიღოთ მაღალი დონის
შედეგი. კონტროლის ერთ ერთი აპრო-
ბირებული და მსოფლიოში გავრცელე-
ბული ხერხი, რომელიც ბოლო დროს
საქართველოშიც აქტიურად იყიდებს
ფეხს, ეს არის იდუმალი/მისტიური მყ-
იდველის სამსახური: გამოცდილი მის-
ტიური კლიენტების მიერ ანონიმური
გზით შეფასების მეთოდი;

7. და ბოლოს, ხელი უნდა შევუწყ-
ოთ კონსალტინგ კომპანიების განვითა-
რებას. ესპერტების შეფასებით, კონ-
სალტინგის ბაზარს ბიზნესებს შორის
არსებული კონკურენცია განავითარებს.
ადგილობრივ ბაზარზე ყველაზე მზარდი
მოთხოვნა დამოკიდებულია ფინანსურ და
იურიდიულ კონსალტინგზე. ამასთანვე,
აუკილებლია მოთხოვნა გაიზარდოს

გულიძე ქათაგაძე,
ბათუმის შოთა რუსთაველის
სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასისტენტ-პროფესორი

გამოჩენილი გაცნოარი, ღირსეული პადაგოგი და საიօგაო პიროვნება

ოთარ გამყრელიძე დაიბადა 1932 წლის 14 ოქტომვრალს, ჭიათურის რაიონის სოფელ ზოღვი. მისი ოჯახი გასული საუკუნის 30-იანი წლების დასაწყისში საცხოვრებლად გადმოვიდა თბილისში და ის სასწავლებლად მიაპარეს თბილისის 77-ე საშუალო სკოლაში.

შეორე მსოფლიო ომის
დაწყებისთანავე იგი სოფელ-
ში გადავიდა და სწავლა გა-
ნაგრძო ჯერ ბაჯითის, შემდეგ
კი ზოდის საშუალო სკოლაში.
მეათე კლასიდან ის კვლავ
თბილისში დაბრუნდა და შე-
ვიდა ვაჟთა მე-20 საშუალო
სკოლაში, რომელიც 1951
წელს დაამთავრა წარჩინებით.

სავალდებულო სამხედრო
სამსახურის მოხდის შემდეგ
ოთარ გამყრელიძე, 1958 წელს
ჩაირიცხა ივ. ჯავახიშვილის
სახელმისამართის მიერ და
1963 წელს.

უნივერსიტეტის დამ-
თავრებისთანავე ოთარ გა-
მყრელიძე საქვეყნოდ ცნობილი
მეცნიერის, სისხლის სამართ-
ლის მეცნიერების მკვლევრ-
ის — პროფესორ თინათინ
წერეთლის რეკომენდაციით მი-
იღეს საქართველოს მეცნიერე-
ბათა აკადემიის ეკონომიკისა
და სამართლის ინსტიტუტში
(დღევანდველი თ. წერეთლის
სახელმწიფოსა და სამართლის
ინსტიტუტი) უმცროს მეც-
ნიერ- თანამშრომდლად, სადაც
ოთარი მოშორდა: სახლის

დღევრდე შუალის სისლის
სამართლისა და კრიმინოლო-
გისის განყოფილების გამგედ,
არის სამეცნიერო საბჭოს
თავმჯდომარე, ენცეპ ფართო
სამეცნიერო და პედაგოგიურ
საქმიანობას.

ოთარ გაშეკრულიძე თა-
ვის სამეცნიერო საქმიანობის
სფეროდ თავიდანვე აირჩია
სისხლის სამართალი, რისთვი-
საც იგი ჯერ კიდევ სტუდენ-
ტობის წლებიდან ემზადებოდა. ამ
პერიოდში მან შეისწავლა
გერმანული ენა, რითაც შესა-
ძლებლობა მიეცა აეთვისებინა
გერმანული სისხლისამარ-
თლებრივი აზროვნების თა-
ნამედროვე მიღწევები, რამაც
დიდად შეუწყო ხელი მის შემ-
დგომ მეცნიერულ წინავლას.

ତାଙ୍ଗଦାରିରୁଲେଖାଦ ନନ୍ଦାର
ଗାମ୍ପରୁଲେଖାଦ ମୁଶାନଦା ଫାନ୍ଦୁ
ବ୍ୟକ୍ତି ସାଧିକୁରତ୍ତାପିନ ତେମାଥିବୁ

გამოჩენილ
პართველ
იურისტის, სისხლის
სამართლის
მეცნიერების
უკადლო
მაცლევარს,
ლილსეულ
პედაგოგს და
სანიმუშო
პიროვნებას,
პუგლიცისტის,
პროფესორ ითარ
გამყრელიძეს
დაპადეგიძე 80
წელი შესრულდა.

როულ საბჭოთა ენციკლოპედიაში დაშინებული იყო (თორმეტტომეტე გვ. მისი სამეცნიერო ნაშრომებით თარგმნილია რუსულ, გერმანულ და ონგლისურ ენებზე.

ო. გამყრელიძეს მონაბ-ილეობა აქვს მიღებული ორ საერთაშორისო კოლეგიუმში, სადაც წარადგინა მეტად საყურადღებო მოხსენებები, რომლებიც დაიბეჭდა რუსულ და გერმანულ ენებზე გამოქვეყნებულ კრებულებში. ის მონაბილეობდა აგრეთვე რამდენიმე საკავშირო (საბჭოთა კავშირის დროს) და ადგილობრივ სამეცნიერო კონფერენციაში.

1974-1990 წლებში ო. გამოყენების სისხლის სამართლის პრაქტიკულ საკითხებზე ლექციებს კითხულობდა საქართველოს იუსტიციის მუშავთა კვალიფიკაციის ამაღლების კურსებზე.

1997-2006 წლებში სამეცნიერო მუშაობის პარალელურად საქართველოს ადვოკატთა კოლეგიის წევრია და გამოიღოს სასამართლო პროცესზე. აქტურად თანამშრომლობს საქართველოს პარლამენტის იურიდიულ კომიტეტთან.

1993 წლის დეკემბრიდან
პროფესორი ოთარ გამყრელ-
იძე საქართველოს სისხლის
სამართლის კოდექსის პრო-
ეჭტის შემუშავებელი სამთავ-
რობო კომისიის წევრი იყო
და შემდეგ თავმჯდომარე-
პარალელურად არჩეული იყო
საქართველოს 1995 წლის
24 აგვისტოს კონსტიტუციი-
ს პროეჭტის შემუშავებელი
კომისიის წევრათ

კომისია ხელმისაწვდომი და
1996 წლებში მინვეული იყო
გერმანიის ქალაქ ფრაიბურგის
შაქს-პლანკის საზღვარგარე-
თისა და საერთაშორისო სისხ-

ଲୋକ ସାମାରତଲୋକ ନିଷ୍ଠିତିଜ୍ଞଶିଳ
ସାମ୍ରାଜ୍ୟନିର୍ମାଣ ମିହଲୀନେବିତ.
୨୦୦୩ ମୁହଁ

გაძმდის საშეცხიერო-პრაქტიკული უზრნალი „ცხოვრება და კანონი“. მისი ხელმძღვანელობით მომზადდა ათადევასპირანტი და დოქტორანტი. ის იყო ივ. ჯავახიშვილის სახელმის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის პროფესორი. მისი ლექციები სისხლის სამართალში დიდი ცალკე აღინიშვნის ღირსია წერილების სერია, რომელიც პრესისა და სამართლის საკითხებს ეძლვება. ო. გამყრელიძემ გამოაქვეყნა ვრცელი ჟურნალიკაცია „პრესა და სამართალი“, რომელიც გასული ის 90-იანი წლების პირველი ნახევრის ქართული პრესის საჭიროობით საკითხებს ასახავს.

ინტერესით და განსაკუთრებული პოპულარობით სარგებლობდა.

დიდია პროფესორ ოთარ განიბის პრინციპი“ და სხვა.
გამყრელიძის დამსახურება
და წვლილი ქართული სისტე-
მის, სამართლის, სკოლის
ოთარ გამყრელიძეს მჭიდრო
სამეცნიერო კონტაქტები აქვს
მსოფლოოს, თოთ სამუშანირო

შეიძლება სისხლისამართ-
ლებრივი უმართლობის ცნება,
რომლის მეონებით ააგო და-
ნაშაულში თანამონაწილეობის
სისტემა.

ამჟამად მოქმედია საქართ-
ველის დამოუკიდებელი
საქართველოს სამართლებრი-
ვი რეფორმების უშუალო
მონაცილეა. განსაკუთრებით
კი დიდი წვლილი მიუძღვის
სისხლის სამართლის კანონ-

კუნძულის მთელი ტერიტორიაზე განვი-
ცხოვრის სისხლის სამართლის
კოდექსშია ოთარ გამყრელ-
იძის წინადაღებით შემოიღო
ახალი სპეციალური ნორმა და
დაწესდა პასუხისმგებლობა
ორანჟისტობის პროცესუალისათვ-
ების განვიცხოვდნენ კუნძულის
მდებლობის რეფორმის განხ-
ორციელების საქმეში.

განუზომელია მ. გამყრელ-
იძის ღვანწლი ახალგაზრდა
იურისტთა კადრების აღზრ-
ობის საძმიში. პრატიკონის მიზანი

ପ୍ରାଚୀନ କବିତା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାରେ ଏହାର ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପାଇଁ ଆଶା କରିବାକୁ ପାଇଁ ଏହାର ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ପାଇଁ ଆଶା କରିବାକୁ ପାଇଁ

օցքուս ռռկզալունան և սուսպիր, ռռմելու գույքը տանձմեջ դրովզ և սուսելուն սամարտլուն մը բնույրեն ծիս այլության այլության մէրու ծծլեմա. մուսուզը ոնու գույքու գամույնա մարտլունան ալմէց ցոնքունա դա ծրանուն գամոմրու ցեցլու գարշմունքան և սուսելուն սամարտլանք. ամուս մուեց ցուտ աց ցուտ կանչեսի մը ցեցլուն ծիս գամոմրու ցեցլու գարշմունքան և սուսպիր սայաբան մոյքմեց և սուսելուն սամարտլուն շուրջական մուսուզը.

ოთარ გამყრელიძეს გამო-
ქვეყნებული აქვს აგრეთვე
ნაშრომები სამართლის ფი-
ლოსფილის საკითხებზე.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშვნოს ო. გამყრელიძის ნაწარმოები „ილია ჭავჭავაძე სამართლებრივი ნიჰილიზმის წინააღმდეგ“. ნაწარმოები ძირითადად ილიას მკვლელობას ეხება. მასში გად- და ამ ჭეშმარიტ მეცნიერს და სანიმუშო პიროვნებას ვუსურვო დიდხანს სიცოცხლე და წარმატებები შემდგომ სამეცნიერო საქმიანობაში.

ნაჩენარი 6000

ტერიზმი საქართველოში:
არსებული გზებისარაობა,
არმაზები, აერსაეპთივები

უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკას
საჭქურად გადმოეცა პროფესორ აზზორ დევიძეს
და ნოდარ გრძელიშვილი მონოგრაფია: „ტურიზმი
საქართველოში: არსებული მდგომარეობა, პრობ-
ლემები, პერსპექტივები“.

ტურიზმს დღესათვის მთელ მსოფლიოში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება, ვინაიდან ეს არა მხოლოდ პირდაპირი გაგებით იძლევა მნიშვნელოვან შემოსავალს ქვეყნისათვის, არამედ, იმავდროულად, დამატებით კიდევ არაერთ დადგებით შედეგს განაპირობებს, მათ შორის ინფრასტრუქტურულ განვითარებას, ტურიზმის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ბიზნესის სხვადასხვა სფეროს განვითარებას და შესაბამისად, მოსახლეობის დასაქმების ზრდას, ქვეყნისათვის დამასასიათებელი და მისი წარმოჩენისათვის სასარგებლო ადგილობრივი კულტურულ ისტორიული ტრადიციებისა და სახლო რენვის შენარჩუნებას, არაორიმალური და ფორმალური კაშირების ჩამოყალიბებას სხვა ქვეყნების წარმომადგენლობათან, რაც თავის მხრივ ქვეყნანაში ინკვესტიციების მოზიდვას აძლიერებს, ქვეყნის იმიჯის გაუმჯობესებას საერთაშორისო არენაზე და მეგობრული, კეთილგანწყობილი მხარდამჭერების რიგებას პროგრესულ მატიკაბას. და ა.შ.

როცხვის პროგრესულ შატერას, და ა.ძ.
ასეთი აქტუალური, როლი და კომპლექსური
პრობლემებს კვლევას ეძღვნება პროფესორ ანზორ
დევაძის და ნოდარ გრძელიშვილის მონოგრაფია
„ტურიზმი საქართველოში: არსებული მდგრადი პერსპექტივები“

ଶ୍ରୀମତୀ ପାତ୍ନୀ

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
პათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასასტონტ პროფესორი

ჩვენი უნივერსიტეტის აღმ-
რდილმა, განათლების სისტე-
მის სხვადასხვა რგოლში წლების
განმავლობაში საპასუხისმგებლო

თანამდებობაზე გამოცდილება
მიღებულმა, დღეს უკვე აჭარის
უზენაესი საბჭოს დეპუტატმა, ქა-
ლბატონმა ასმათ დიასამიძემ სა-
მეცნიერო პიბლიოორეგას საჩუქრად
გადმოსცა მისი ახალგამოცემული
წიგნი „თანამედროვე სკოლის მარ-
თვა და ხელმძღვანელობა“. წიგ-
ნის გარევანს ამშვენებს მდიდარი
წარსულის მქონე ბათუმის ნომერ
პირველი საჯარო სკოლის სურა-
თი, რომლის დირექტორიც თვით
ავტორი გახლდათ ომდენიმე წლის
განმავლობაში. წიგნში მაღალ
პროფესიულ დონეზე განხილულია
სკოლის მართვის და დაგეგმვის ის-
ეთი მნიშვნელოვანი პრობლემური
საკითხები, როგორიცაა ცვლილე-
ბები სკოლის მართვის სისტემაში,
სკოლის განვითარების დაგეგმვა
და თვითშეფასება, სასწავლო პრო-
ცესის ორგანიზაცია, თავისუფალი,
დემოკრატიული და უსაფრთხო
სასწავლო გარემოს ორგანიზაცია.

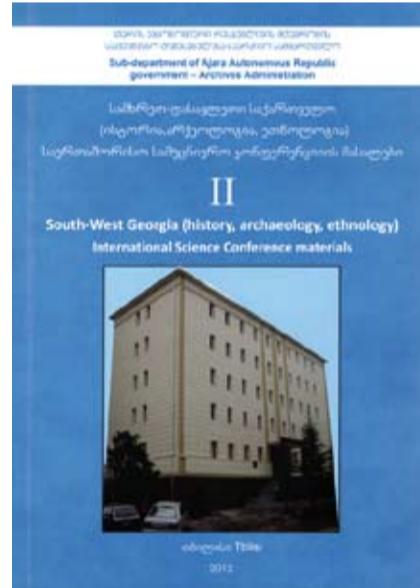
მკვლევარი ნაშრომის დასკვნით
ნაწილში აღნიშნავს, რომ სკოლის
მართვა ცოცხალი საქმეა და
მისი წარმატება დამოკიდებულია
სკოლის თემის თითოეული წევრ-ის
ნაყოფიერ საქმიანობაზე, რაც
თავის მხრივ მთავარი პირობაა
სკოლის დირექტორის მასწავ-
ლებელ-ხელმძღვანლად და მას-
ნავლებელთა მასწავლებლად ჩამ-
ოყალიბებაში. აღნიშნული წიგნი
განკუთვნილია განათლების სისტე-
მაში დასაქმებულ მუშავთათვის.

სამეცნიერო ბიბლიოთეკას, რექტორს, პროფესორ ალიოშა ბაკურიძის სახელზე ნაჩუქარ წიგნებთან ერთად გადმოცა სამახსოვრო ბარათი. საჭიროდ ჩავთვალეთ ამ ბარათის სიტყვასიტყვით თარგმნა. მასში ვკითხულობთ: ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორს, პროფ. ალიოშა ბაკურიძეს. გთხოვთ მიიღოთ თქვენდამი რწმუნებული სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის ფონდში, ჩემი რუსული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებლის მიხეილ შალვას ძის ნემისინვერიძის

ლაქო ცხოვრებას. ასევე საინტერუ-
სოდ იყითხება ბლაგონეგრადის
(ბულგარეთი) ნეოფიტ-რილსკის
უნივერსიტეტის ასისტენტ-პროფე-
სორის ვერა ლაზაროვას მოხსენე-
ბა. საერთაშორისო კონფერენცი-
აზე წარმოდგენილი მოხსენების
თქმატიკა მრავალუეროვანია და
ძირითადად ეხება ისტორიის,
არქეოლოგიის და ეთნოლოგიის
საკითხებს. სამეცნიერო კრებულის
რედაქტორია თ. ფუტკარაძე.

სამახსოვრო ბარათს პატივის-
ცემის ნიშანად ხელს აწერს ბათუმის
ნოე უორდანიას ქუჩაზე მცხოვრები
მოქალაქე ნ. ხაიდაროვა.

სამეცნიერო ბიბლიოთეკას
საჩუქრად გადმოეცა აჭარის ავ-
ტონომიური რესპუბლიკის მთავ-
რობის საქვეუწყებო დაწესებულე-
ბა საარქივო სამმართველოს მიერ
2012 წლის ოქტომბრის თვეში ჩატ-
არებული საერთაშორისო სამეც-
ნიერო კონფერენციის მასალები
მასში განხილულია ისეთი მნიშ-
ვნელოვანი საკითხები, როგორიცაა
„დეპორტირებული მცხების საქა-
რთველოში დაპრუნების ზოგიერ-
თი ასიძლოვანობრი პრობლემა“

ზაციას. იგი წარმოადგენს ბაზისს
კომპიუტერის არქიტექტურისა და
ორგანიზაციის შესასწავლად და
განკუთვნილია კომპიუტინგის სპე-
ციალობის ბაკალავრიატის საფეხ-
ურის სტუდენტებისა და კომ-
პიუტერის საფუძვლების შესწავლის
ყველა მსურველისათვის.

ର୍ଯ୍ୟାକ୍ତିଗତିରେ ଏହାର ପରିମାଣ ଅଧିକ ହେଉଥିଲା ।

რეცენზიერები:

გ. გოგიჩაშვილი — ტექნიკურ
მეცნიერებათა დოქტორი, საქა-
რთველოს ეროვნული აკადემიის
წევრ კორესპონდენტი, საქართ-
ველოს პოლიტექნიკური უნივერ-
სიტეტის ორგანიზაციული მარ-
თის; თავარა ამინდშიც უღრულია

მოამზადა

አዲሱዋትወስኑ፡
በዚህ የሰነድ አጭር
የሚከተሉት ተመርሱ ይፈጸማል፡

საჩიდაკბორ ქოლეგია
ცაც ციცხვება
მცა უავიდოვნები
დათა დიქტავნები
ციც ძოლები
მარაც პორცავა
ჭავით ჰარავავილი
გარა გარებანე
მოის მარცავა
ურა ჰარევილი